

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีเป้าหมายในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในรูปแบบกลุ่มวิชาการ (Academic Clusters) สร้างกลไกการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ และสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของพื้นที่เป้าหมาย ในการดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) และการบริหารจัดการงานวิจัยในรูปแบบกลุ่มวิชาการ มีการจัดเวทีระดมความคิดเห็นและสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีกิจกรรมร่วมกันถอดบทเรียนจากการทำงานเป็นระยะๆ และมีกระบวนการคืนข้อมูลหรือองค์ความรู้กลับสู่ชุมชน

ผลการวิจัยตามตัวชี้วัดหลักของโครงการ 3 ประการ สรุปได้ดังนี้ (1) มหาวิทยาลัยสามารถบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในรูปแบบกลุ่มวิชาการ ได้ 6 คลัสเตอร์ คือ คลัสเตอร์สิ่งแวดล้อมชุมชน คลัสเตอร์กระบวนการเรียนรู้บูรณาการชุมชน คลัสเตอร์สุขภาพชุมชน คลัสเตอร์เกษตรยั่งยืน คลัสเตอร์ความมั่นคงทางอาหาร และคลัสเตอร์การประมงและสื่อสังคม เพื่อการพัฒนา ทั้งนี้ คลัสเตอร์ 5 คลัสเตอร์แรก มีบทบาทในการตอบตัวชี้วัดการวิจัยที่สร้างการเปลี่ยนแปลงสังคม สำหรับคลัสเตอร์ประมงและสื่อสังคมเพื่อการพัฒนา มีบทบาทด้านการสนับสนุน และประเมินจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาเพื่อให้กิจกรรมการวิจัยสามารถตอบตัวชี้วัดที่คาดหวังได้ (2) มหาวิทยาลัยมีนักวิจัยรุ่นใหม่ที่อยู่ภายใต้ร่มการพัฒนาของคลัสเตอร์ 6 คลัสเตอร์ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ของอาจารย์รุ่นใหม่ที่เข้ามาในรอบ 5 ปี (พ.ศ.2553-2557) และ (3) มหาวิทยาลัยใช้กระบวนการพัฒนาโจทย์วิจัยด้วยวิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทำให้ได้โครงการวิจัยย่อย จำนวน 14 โครงการ ซึ่งครอบคลุมตัวชี้วัดการวิจัยทั้ง 3 ด้าน คือ 1) คุณภาพน้ำดีขึ้น 2) ป่า (ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ) เพิ่มขึ้น และ 3) มีเครือข่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า(ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ) โดยผลการวิจัยในระยะแรกอาจจะยังไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนได้อย่างชัดเจน แต่สามารถพัฒนาเครือข่ายการทำงานร่วมกันทั้งเครือข่ายภายในโครงการนี้และเครือข่ายองค์กรชุมชนภายนอกได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นผลจากการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนในระยะที่ 1 จะทำให้เกิด TSU-Co-Creation of Knowledge (องค์ความรู้ร่วมระหว่างความรู้ทางวิชาการกับความรู้พื้นบ้าน) สามารถพัฒนาระบบกลไกการขับเคลื่อนองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ และยกระดับองค์ความรู้สู่การจัดการเรียนรู้เพื่อชุมชน ซึ่งชุมชนจะสามารถเรียนรู้การสร้างนวัตกรรมด้วยตนเองในระยะต่อไป